

6 septembra 2024

Poštovani ministre finansija, rada i transfera, g. Hekurane Muratiju,

Rodno odgovorno budžetiranje (ROB) ima za cilj da osigura da se sredstva budžetiraju i troše za rešavanje potencijalno različitih potreba žena, muškaraca, mladića i devojaka, a koje su identifikovane uz pomoć rodne analize. [Prema Zakonu br. 05/L-020](#) o ravnopravnosti polova na Kosovu, ROB je obavezujući za sve javne institucije. Neispunjenje ove obaveze, kako je utvrđeno navedenim Zakonom, predstavlja povredu zakona i kažnjivo je sankcijama. Pored toga, Vlada je zainteresovana za primenu rodnog budžetiranja u okviru njenih obaveza prema [Ciljevima za održivi razvoj Ujedinjenih nacija \(COR\)](#), konkretno [COR 5, indikator 5.c.1; Dopunski okvir javne potrošnje i finansijskih odgovornosti](#) za procenu rodno odgovornog upravljanja javnim finansijama ([GRPFM](#)) u kontekstu konstantnih reformi javnih finansija; i, što je najvažnije, kao najbolja praksa u finansijskom upravljanju. Primena ROB-a može doprineti delotvornijoj, odgovornoj i transparentnoj potrošnji vladinih resursa, uključujući i postizanje rodne ravnopravnosti.

Shodno tome, Ministarstvo finansija, rada i transfera [je budžetskim cirkularnim pismom](#) tražilo od svih budžetskih organizacija da uz svoje zahteve za raspodelu budžeta za 2025. godinu, prilože jedan dodatak objašnjavajući kako njihov budžet za 2025. godinu osigurava ROB.

Važno je da Vlada u javne konsultacije koje se odnose na budžet uključi službenike za rodnu ravnopravnost iz vladinih subjekata i organizacija civilnog društva, kako je propisano Zakonom br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima. Sa ciljem da pruži podršku Vladi Kosova u sprovođenju njenih odgovornosti, Mreža žena Kosova (MŽK), mreža koja se sastoji od 141 različite organizacije za ženska prava, pripremila je ovo pismo sa preporukama za poboljšanje ROB-a u vezi sa Zakonom o budžetskim izdvajanjima za 2025. godinu. Preporuke su zasnovane na istraživanjima i evidencijama MŽK-a o potrebama za unapređenjem rodne ravnopravnosti na Kosovu.

NAŠE PREPORUKE ZA BUDŽET ZA 2025. GODINU:

- Da povećate budžet koji se izdvaja za centre za socijalni rad u kategoriji plata i dnevnica kao deo opšteg granta Vlade u cilju zaposlenja više socijalnih radnika u svakoj opštini, koji su posebno zaduženi da se bave slučajevima rodno zasnovanog nasilja. Dodatni rashodi za zapošljavanje po dva socijalna radnika u svakoj opštini koji bi se bavili slučajevima rodno zasnovanog nasilja, uključujući i seksualno i nasilje u porodici, iznosili bi oko 444.000 € godišnje. Ova vrednost uzima u obzir činjenicu da bi Priština, kao najveća opština, zahtevala četiri takva socijalna radnika s obzirom na njenu veličinu. Ovo bi trebalo da bude zahtev za sve opštine kao deo njihovog budžeta za primenu zakonskog okvira i novog Državnog protokola za rešavanje slučajeva seksualnog nasilja.
- Da uvedete jasnu i stalnu budžetsku stavku za finansiranje Šeme personalne asistencije, uzimajući u obzir rodnu analizu i vreme koje je potrebno personalnim [asistentima da pomognu osobama sa ograničenim sposobnostima, kako bi se sprečile aktuelne povrede prava na rad personalnih asistenata](#). Da povećate izdvojeni budžet za svakog personalnog asistenta sa sadašnjih 150 € za personalne asistente paraplegičara i tetraplegičara i 125 € za slepa lica na najmanje trenutnu

minimalnu platu (350 €). S obzirom na to da je do juna 2024. godine bilo 3.021 lica PPTP i 1.849 slepih lica na Kosovu, ovo bi koštalo oko 20.454.000 €.

PREPORUKE ZA PRIMENU RODNO ODGOVORNOG BUDŽETIRANJA KAO DELA BUDŽETSKOG PROCESA ZA 2025. GODINU

- Da osigurate da sve su sve budžetske organizacije ispunile zahteve za procenu rodno uticaja koristeći Smernice Agencije za rodnu ravnopravnost za informisanje o svojim višegodišnjim i godišnjim zahtevima za budžet, uključujući i međusektorsku rodnu analizu. Ova analiza bi trebalo da oblikuje Srednjoročni okvir rashoda (SOR), Srednjoročni okvir budžeta (SOB) i godišnje budžete, uključujući i jasne zadatke povezane sa rodnom osnovom i ciljevima. Da preispitate kvalitet budžetskih predloga iz rodne perspektive, vrativši na preispitivanje one koji ne sadrži dovoljno dodatka ROB-a. Da osigurate da dodaci sadrže rodnu analizu, jasne ciljeve u pravcu rodne ravnopravnosti, indikatore i planirane rashode za postizanje ciljeva rodne ravnopravnosti. Oni se moraju objaviti na internetu, uz implementaciju COR-a Ujedinjenih nacija 5.c.1.
- Da online objavite Izjavu o rodnom budžetu na Kosovu za 2025. godinu, uz objašnjenje kako budžet Kosova doprinosi unapređenju rodne ravnopravnosti, uključujući i planirane rashode, u skladu sa Smernicama PEFA-a za GRPFM i COR 5.c.1 UN-a, kako bi građani imali uvid u transparentne informacije o naporima Vlade da unapredi rodnu ravnopravnost kroz javnu potrošnju.

Takođe, ljubazno Vas podsećamo na naše prethodne zahteve da Ministarstvo u tesnoj saradnji sa Agencijom za rodnu ravnopravnost i ekspertima, kao što je MŽK, dovrši zakonodavstvo za institucionalizaciju BNG-a u funkcionisanju i sistemima svih budžetskih organizacija, kao deo zakonodavstva i sistema upravljanja javnim finansijama, u skladu sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti, Dopunskim okvirom javnih rashoda i finansijskih odgovornosti za procenu rodno odgovornog upravljanja javnim finansijama i COR-om 5.c.1 UN-a.

Bili bismo srećni da pružimo dodatne informacije i dokaze koji bi potkrepili i opravdali ove preporuke i obračune rashoda, ukoliko je to potrebno. Pozivamo vaše Ministarstvo da sprovede ove preporuke, u skladu sa postojećim obavezama i u pravcu Rodno odgovornog budžetiranja za 2025. godinu.

S poštovanjem,

Igballe Rogova
Izvršna direktorka
Mreža žena Kosova